

Prístup na pracovné trhy po 1. 5. 2004

Podľa posledných informácií k 16. 4. 2004 je súčasný vývoj v členských štátoch (ČŠ) EÚ/EHP a nových členských štátoch (NČŠ) nasledovný:

7-ročné prechodné obdobie (PO) zavedie: Nemecko a Rakúsko - dňa 24. 2. 2004 rakúska spolková vláda schválila návrh zákona o adaptácii na rozšírenie EÚ, ktorým sa mení zákon o zamestnávaní cudzincov (ZZC) a zákon o poistení v nezamestnanosti. Občania nových ČŠ EÚ v čase trvania PO nebudú vyňatí z uplatňovania ZZC.

5-ročné PO zavedie: Francúzsko bude počas 5 rokov uplatňovať PO, ale navrhlo uzavrieť bilaterálnu dohodu o výmene 300 mladých odborníkov ročne vo veku 18 - 35 rokov na obdobie 3 - 12 mesiacov s možným predĺžením do 18 mesiacov.

2-ročné PO zavedie: Belgicko, Fínsko, Grécko, Luxembursko. Ďalej **Španielsko**, ústupkom tohto ČŠ je, že od občanov z nových ČŠ, ktorí získajú povolenie na sezónnu prácu kratšiu ako 180 dní nebude vyžadovať pracovné vízum a od 1. 5. 2004 bude plne liberalizované právo na etablovanie sa samostatne zárobkovo činných osôb. Rovnako aj **Portugalsko** zavedie 2-ročné PO, avšak ponúka uzavretie bilaterálnej dohody, ktorá by stanovila určitý počet pracovných miest na vybrané druhy profesií, aj keď v obmedzenom počte.

Taliansko – zatiaľ nerozhodlo, vláda sa prikláňa k zavedeniu 2-ročného PO s možnosťou jeho zmiernenia stanovením relatívne vysokých kvót pre pracovníkov z NČŠ.

Holandsko – pôvodne avizovalo otvorenie trhu - dňa 13.2.2004 vláda HK zrušila svoje rozhodnutie z 23.1.2004 o kvóte 22 tisíc pracovných povolení pre občanov z NČŠ, ktoré mali byť vydávané bez ohľadu na možnosť zamestnať občana HK alebo EÚ a **rozhodla o zavedení systému pracovných povolení**, ktorý otvorí iba tie sektory holandského hospodárstva, v ktorých nie je dostatok uchádzačov z HK a súčasných ČŠ EÚ.

Švédsko - pôvodne avizovalo otvorenie trhu - **dňa 3.2.2004 vláda navrhla uplatňovať 2-ročné PO**, definitívne rozhodnutie parlamentu sa očakáva v druhej polovici apríla t.r.

Dánsko – pôvodne avizovalo otvorenie trhu - vláda 3. 12. 2003 prijala nové opatrenia na obmedzenie prístupu lacnej pracovnej sily na trh práce v Dánsku po rozšírení EÚ.

Veľká Británia – pôvodne avizovala otvorenie trhu - dňa 17. 2. 2004 vláda rozhodla o opatreniach, ktoré majú od 1. 5. 2004 zamedziť zneužívaniu britského sociálneho systému občanmi nových ČŠ a umožniť pružnú reakciu na prípadný príchod veľkého počtu uchádzačov o prácu z týchto štátov.

Írsko – pôvodne avizovalo otvorenie trhu - dňa 2. 3. 2004 vláda informovala o zavedení obmedzeného prístupu k určitým platbám sociálnej starostlivosti prostredníctvom preukázania dlhodobého pobytu v štáte, kde občania ČŠ EÚ budú môcť až po dvoch rokoch pôsobenia v Írsku získať výhody v sociálnej oblasti. Podľa vyjadrenia ministerky zavedenie týchto ochranných opatrení neznamená zamedzenie prístupu na írsky pracovný trh občanom z nových ČŠ EÚ na rozdiel od iných ČŠ EÚ, ale naopak „ľudia, ktorí chcú prísť do Írska a pracovať sú vítaní“.

Z ostatných krajín EÚ/EHP/Švajčiarska:

Island - avizoval zavedenie 2-ročného PO.

Lichtenštajnské kniežactvo – prvé prehodnotenie PO si uplatní až po 5 rokoch.

Nórsko – dňa 12. 3. 2004 nórsky parlament schválil zavedenie 2-ročného PO.

Švajčiarsko – v súčasnosti prebiehajú intenzívne rokovania medzi Európskou komisiou (v mene EÚ-15 a prístupujúcich štátov) a Švajčiarskom o príprave Protokolu k Dohode o voľnom pohybe osôb medzi ČŠ EÚ a Švajčiarskom.

Aktuálne stanoviská prístupujúcich štátov k EÚ

Česká republika - dňa 7. 1. 2004 rozhodla vláda otvoriť svoj trh pracovných síl súčasným a novým ČŠ EÚ. Súčasne sa rozhodla **nezrieť možnosti prípadného zavedenia recipročných opatrení** voči členským a prístupujúcim štátom EÚ, ale bude ich zavádzať na **ad hoc** základe voči konkrétnemu štátu v tom prípade, pokiaľ bude ohrozený český trh pracovných síl.

Poľská republika – **nepripravuje a nemá zámer pripravovať recipročné opatrenia**, ktoré by bránili pohybu pracovnej sily zo súčasných a nových ČŠ EÚ.

Maďarská republika – **bude striktné uplatňovať zásadu reciprocity voči svojim partnerom v EÚ**. V záujme čo najjednoduchšej legislatívy bude súčasná 15-ka rozdelená na 3 skupiny: 1. štáty s voľným pohybom osôb, 2. štáty uplatňujúce plné PO na obmedzenia, 3. štáty s čiastkovými reštrikciami. **V MR sa nepripravujú nijaké obmedzenia pre pracovníkov z nových členských štátov**. Jediným opatrením bude zavedenie pravidelných hlásení zamestnávateľov o zamestnávaní cudzích občanov, na základe ktorých bude vyhodnocovaná situácia na trhu práce.

Slovinsko – **zatiaľ neprijalo oficiálnu pozíciu** k zavádzaniu PO, avšak zvažuje zavedenie recipročných opatrení voči tým ČŠ EÚ, ktoré zavedú PO. Voči novým ČŠ EÚ SloR by zaviedlo PO na voľný pohyb pracovníkov len v tom prípade, ak by takéto opatrenia boli zavedené voči jeho občanom v príslušnom novom ČŠ.

Estónsko - **neplánuje zatiaľ prijímať recipročné opatrenia voči členským štátom EÚ**, ktoré zavádzajú na PO ochranné opatrenia svojho trhu pracovných síl. Pripravuje novú pozíciu k tomu, či podnikne rokovania na bilaterálnej úrovni alebo pripraví bilaterálne dohody so súčasnými ČŠ o zabezpečení voľného prístupu estónskej pracovnej sily do toho ktorého ČŠ únie. Tento postup prichádza do úvahy aj pre prístupujúce štáty, ak by prijali voči ER obmedzujúce opatrenia.

Litva – liberalizovala prístup na svoj pracovný trh pre občanov EÚ už v r. 2002, preto ho **nebude znova obmedzovať, ani protestovať alebo prijímať odvetné opatrenia**.

Lotyšsko – **zatiaľ nepripravuje žiadne odvetné opatrenia** ani politické výzvy súčasným členským štátom. Sústreď sa po 1.5.2004 na to, aby sa PO po 2 rokoch už nepredlžovalo.